

Lucius Annaeus Seneca, *Dialogen*, inleiding, vertaling en aantekeningen door Tjitte H. Janssen, (Boom) Amsterdam / Meppel 1996; geb. 413 blz.; f 69,50.*

De *Dialogen* van Seneca († 65 n.Chr.) blijven voor veel classici een gesloten boek. Dat is niet geheel onverklaarbaar, want er zitten wel wat minder interessante stukken tussen, zoals een paar tamelijk ongenietbare 'troostschriften'. Maar andere geschriften, zoals het lange traktaat over Woede zijn wel degelijk de moeite waard. Daarom is het goed dat de *Dialogen* nu weer in een Nederlandse vertaling beschikbaar zijn. Ik zeg 'weer': tot voor kort waren ze dat namelijk al, in de vertaling van Cornelis Verhoeven, uitgebracht door Ambo in 1983 onder de titel *Vragen en antwoorden*.

De eerste vraag die zich nu aandient is of Verhoevens versie wel aan vervanging toe was. Het antwoord luidt 'nee'. Zijn vertaling was en is alleszins leesbaar en bruikbaar. Waarom het hele werk nog geen vijftien jaar later geheel op-nieuw is gedaan, kan ik dus niet inzien. Maar een vertaler mag natuurlijk elke tekst kiezen die hij wil.

Wat in elk geval níet mag, is een zo recente voorganger doodzwijgen. In de versie van Janssen wordt Verhoeven nergens ook maar genoemd, zelfs niet in de bibliografie. Verbazend genoeg staan daarin wel Janssens eigen gepubliceerde vertalingen vermeld, die met Seneca niets te maken hebben. Een vertaler die zo ijdel

of zo kortzichtig is, verdient een stevige uitbrander.

Bovendien roept dit een nadere vergelijking met de verdoezelde Nederlandse vertaling op. En die pakt zeker niet onverdeeld gunstig voor Janssen uit. Verhoeven hanteert het Nederlands soepeler en gelijkmatiger, naar mijn smaak althans, en vermijdt onnodige ballast voor de lezer. Janssen markeert bijvoorbeeld kleine toevoegingen in zijn vertaling door ze af te drukken tussen vierkante haken. Dat lijkt wel getrouw en accuraat, maar is feitelijk storend en leidt de aandacht af naar bijkomstigheden. Wel een verbetering zijn Janssen's inleiding en bijlagen (namenregister en glossarium): daarin hield Verhoeven het wel érg kort. Verder zijn band en omslag van de nieuwe vertaling beter verzorgd.

Al met al is er dus weinig reden tot gejuich. De Nederlandse lezer beschikt weliswaar weer over Seneca's *Dialogen*, maar dit is wel ten koste gegaan van wat ik nu maar 'intellectuele verspilling' noem: Verhoevens versie was nog niet verouderd, en nergens krijgen we te horen waarom die dán vervangen zou moeten worden, of zelfs maar wat de nieuwe vertaler van zijn voorganger vindt. Met zo'n uitgave is het Nederlandse 'vertaalbedrijf' uiteindelijk niet gediend.

Vincent Hunink